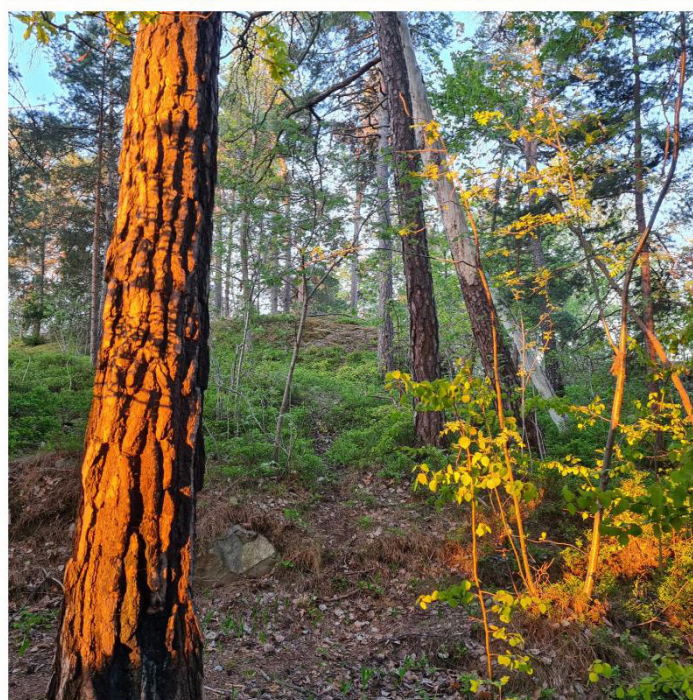
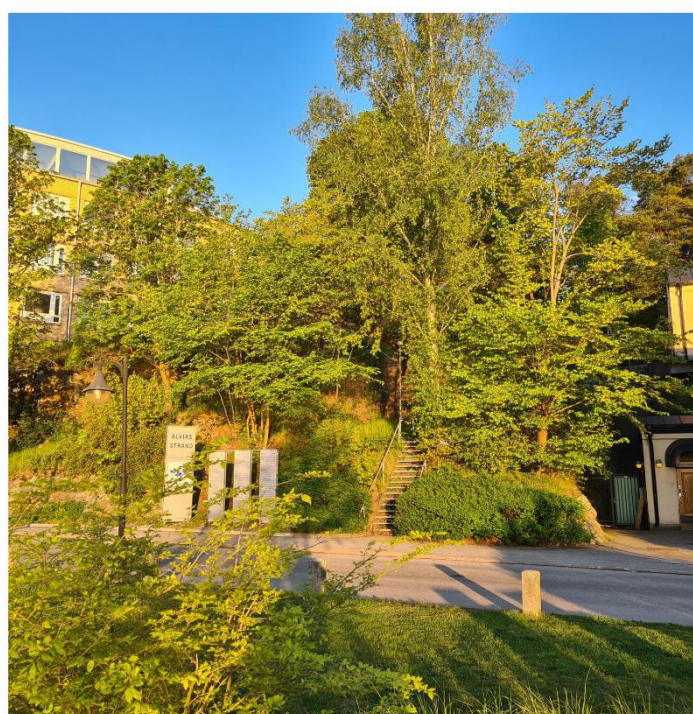

Fågelinventering

Alviks strand, Stockholms stad, 2025

OM DOKUMENTET:

Titel: Fågelinventering – Alviks strand, Stockholms stad, 2025

Version/datum: 2025-09-12

Mall version: 2.0

Dokumentet bör citeras: Sahlin E. (2025). *Fågelinventering – Alviks strand, Stockholms stad, 2025*. Calluna AB.

Foton: © Calluna AB där inget annat anges

Omslag: Miljöbilder från projektområdet

OM UPDRAGET:

På uppdrag av: Exploateringskontoret, Stockholms stad

Uppdragsgivarens kontaktperson: Maria Granberg Wagén

Utfört av: Calluna AB (organisationsnummer: 556575–0675)
Adress huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75

Callunas ordernr: C250025c

Deltagande personal:

All deltagande personal är anställd på Calluna AB om inget annat anges nedan

Fält- och rapportarbete: Edwin Sahlin

Kvalitetsgranskning: Mova Hebert

Projektledning: Anna Koffman

Sammanfattning

Calluna AB har 2025 på uppdrag av Exploateringskontoret utfört en fågelinventering vid en del av Alviks strand i Stockholms stad. Bakgrunden till inventeringen är detaljplanering i området där miljö kan komma att påverkas. Inventeringen utfördes under mars-juni 2025.

I inventeringen observerades (ca) 32 fågelarter som bedömdes häcka (kriterier från möjlig till säker häckning). Av dessa är åtta prioriterade arter, det vill säga fågelarter som enligt Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen ska prioriteras i artskyddet (alla naturligt vilda fåglar är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen). Ett artutskök efter inrapporterade fåglar i området från Artdatabanken SLU har också gjorts inom uppdraget.

Inventeringsområdet består till stor del av redan exploaterad mark samt blandskog och ett parkstråk utmed Mälaren. Områdets värden för fåglar är främst knutna till skogsmiljöer, äldre träd utgör särskilt strukturer som höjer värdena. Även buskar och liknande skyddande miljöer för fåglar, inte minst utmed sluttningarna ned mot stranden, som finns insprängt mellan bebyggelsen, är intressanta för t.ex. tättingar. Detaljplanens närhet till Mälaren gör att hustak i området hyser intressanta boplatsmiljöer för vissa mås- och trutfåglar.

Fågelarterna som bedömts ha revir i inventeringsområdet är relativt vanliga häckfåglar i landet och även på mer lokal nivå. Vissa har dock trots sin talrikhet minskat kraftigt och är därför upptagna som prioriterade inom artskydd.

Intrånget på fastighetens naturmiljöer riskerar att försämra förutsättningarna lokalt för dessa fågelarter, en separat utredning (Sahlin, 2025) utreder påverkan kring arterna.

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Inledning	5
1.1 Uppdraget och dess syfte.....	5
1.2 Inventeringsområdet.....	5
2. Bakgrund	6
2.1 Område som utreds för ny bebyggelse	6
2.2 Häckande fåglar i Sverige	6
3. Metod och genomförande	7
3.1 Fågelinventering.....	7
4. Resultat	8
4.1 Fågelinventering 2025.....	8
4.2 Tidigare fynd	14
4.3 Livsmiljöer för fåglar	15
5. Slutsatser	16
Referenser	17
Bilaga 1. Häckningskriterier	18
Bilaga 2. Bilder från projektområdet	19

1. Inledning

1.1 Uppdraget och dess syfte

Calluna AB har 2025 fått i uppdrag av Exploateringskontoret att utföra en fågelinventering vid en del av Alviks strand i Stockholms stad med anledning av detaljplaneutredning.

Fågelinventeringens syfte är att konstatera vilka fågelarter som förekommer och hur de nyttjar området. Kunskapen är tänkt att användas i planering och genomförande av åtgärder så att nödvändig hänsyn tas till fågelfaunan.

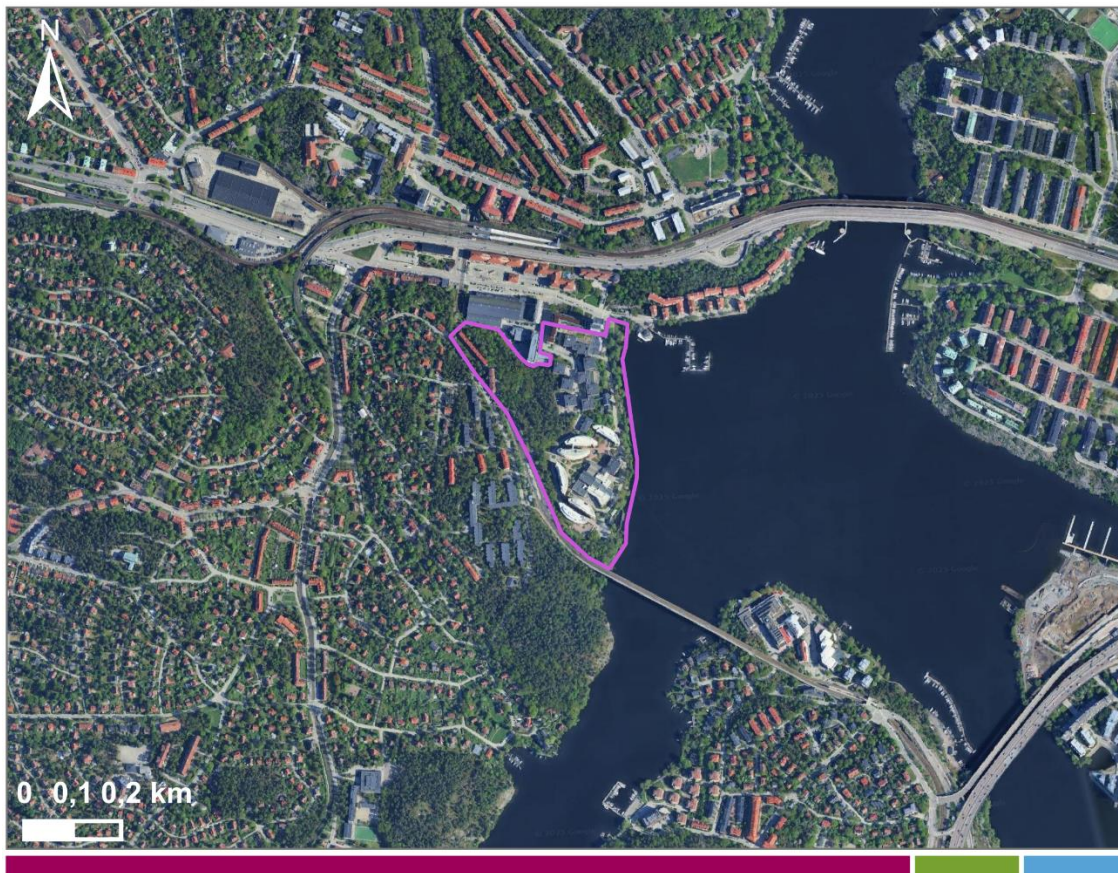
1.2 Inventeringsområdet

Uppdragets inventeringsområde framgår av kartan i figur 1 och är något större jämfört med detaljplaneområdet. Fåglar som noterats strax utanför avgränsningen på ett sätt som antyder att delar av ett revir skulle kunna ingå i inventeringsområdet registrerades också ute i fält.

Översigtskarta

TECKENFÖRKLARING:

— Inventeringsområde

Figur 1. Översigtskarta som visar inventeringsområdet för uppdraget. Söder om detaljplanen (på andra sidan tvärbanan) ansluter skogsområden, framför allt i form av Mälarparken och sedan Borgberget. I övrigt utgörs närområdet av trädgårdar och urbana strukturer samt Mälaren åt öster.

2. Bakgrund

2.1 Område som utreds för ny bebyggelse

Området för fågelinventeringen är beläget i närheten av Alviks strands tvärbanestation, i Stockholms stad. Inventeringsområdet består av fastigheter med kontorslokaler, bostäder, parkering, samt en strandpromenad och naturmark (främst med skog) som nyttjas för rekreation och friluftsliv. Mycket av den mark som utreds för ny bebyggelse ligger på redan exploaterad mark, men visst intrång sker i kanterna av grönområden.

Omgivningarna består till stor del av flerbostadshus och villor med trädgårdsmiljöer samt trädpartier utspritt bland bebyggelsen. Söder om detaljplanen ansluter Mälarparken, ett landskogsområde utmed Mälaren, som efter Äppelvikshamnen fortsätter vid Borgberget. Öster om inventeringsområdet ligger Mälaren med bland annat en småbåtshamn vid Tranebergs strand.

2.2 Häckande fåglar i Sverige

I Sverige häckar cirka 250 fågelarter regelbundet. Förutom dessa tillkommer årligen ett antal mer eller mindre vanligt förekommande tillfälliga besökare. I EU:s fågeldirektivs bilaga 1 (2009/147/EC) upptas 66 av de svenska häckfåglarna, vilket innebär att de arterna anses särskilt viktiga samt att särskilda skyddsområden ska utpekas för dem. På den svenska rödlistan¹ finns 116 fågelarter upptagna, varav 61 bedöms vara hotade och ha en sämre status än kategorin *NT Nära hotad* (SLU ArtDatabanken, 2020). Rödlistningen innebär inte något formellt skydd utan fungerar som en riktlinje som beskriver artens risk att dö ut. Det finns även rödlistningar på till exempel internationell nivå (IUCN) där en arts population i dess helhet bedöms.

Figur 2. Gråsparv är bedömd som livskraftig (LC) i rödlistan.

¹ **Rödlistning** visar risken att en art dör ut. Bedömningen görs bland annat genom att jämföra artens populationsstorlek, populationsförändring, utbredning samt grad av habitatfragmentering mot en uppsättning kriterier. Som **rödlistad** benämns de arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna: nationellt utdöd (RE), akut hotad (CR), starkt hotad (EN), sårbar (VU), nära hotad (NT) eller kunskapsbrist (DD). Som **hotad** benämns de rödlistade arter som kategoriseras som antingen CR, EN eller VU. Rödlistningsangivelser i denna utredning följer den senaste rödlistan från SLU ArtDatabanken.

3. Metod och genomförande

Fågelinventeringen inkluderar fältbesök, sammanställning och bearbetning av resultat från genomförda fältbesök. Utifrån inventeringen kan antalet revir uppskattas.

3.1 Fågelinventering

Inventeringen av häckande fåglar utgår från metoden revirkartering. Bedömda revir i resultatkartor visualiseras med en mittpunkt i stället för en polygon, en typ av förenklad kartering.

I Alviks strand har fem fältbesök skett under perioden 11/3–4/6 2025 (se tabell 1 nedan). Antalet besök, period samt tidpunkt bedöms ha varit tillräckliga för att få relevant kunskap om häckfågelfaunan i området.

Fem fältbesök genomfördes på morgonen, det bedömdes inte finnas behov av besök på kvälls/natttid. Besöken skedde under väderförhållanden som varken störde inventerarens observationsförmåga eller väsentligt påverkade fåglarnas aktivitet, det vill säga ingen inventering gjordes vid stark blåst eller ihållande regn. Inventeringsarter var alla arter som observerades med häckningskriterier. Alla observationer registrerades (med typ av aktivitet, se bilaga 1) i ett digitalt inventeringsverktyg på en smartphone (ESRI:s fältapp *Field Maps* för ArcGIS).

När samtliga fältbesök var klara gjordes en revirbedömning utifrån förekomst, typ av aktivitet samt med hänsyn till respektive arts föredragna biotop.

Tabell 1. Beskrivning av fältbesöken vid Alviks strand med besökens datum och tidpunkt, inventerare och väderförhållanden från inventeringstillfället. **Tid** avser tiden på plats vid inventeringsområdet. **Inv.** avser inventeraren som gjort observationen (ES=Edwin Sahlin).

Datum	Tid	Inv.	Väderlek
2025-03-11	06:30-08:00	ES	+1°C. Molnigt, svag vind.
2025-04-09	05:40-07:00	ES	+4°C. Mestadels mulet, svag vind.
2025-04-22	05:35-06:55	ES	+5°C. Mulet och lite dimma, svag vind.
2025-05-19	04:10-05:40	ES	+7°C. Klart, svag till måttlig vind.
2025-06-04	04:20-06:10	ES	+13°C. Disigt men solen närvarande, vindstilla till svag vind.

4. Resultat

4.1 Fågelinventering 2025

Totalt har cirka 32 arter med någon form av häckningskriterier observerats i inventeringsområdet, eller i nära anslutning till inventeringsområdet på ett sätt som gör att observationen kan knytas till revir som troligen överlappar inventeringsområdet (lämplig häckningsbiotop). Av de 32 fågelarterna räknas åtta till prioriterade fågelarter. En prioriterad fågelart är en art som uppfyller något av följande: är rödlistad, finns upptagen i fågeldirektivets bilaga 1 (betecknade med B i artskyddsförordningens bilaga 1), eller vars population nationellt minskat med minst 50 % sedan 1980 (Fm 2022:5, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2022).

Kolumnen med häckningskriterium i tabell 2 nedan hänvisar till det säkraste häckningskriteriet som noterats för respektive art under inventeringen. Det finns 20 olika kriterier (*möjlig-trolig-säker*), se detaljer i bilaga 1.

Revirpunktskarta finns nedanför tabellen med prioriterade fågelarter i figur 2 och övriga fågelarter i figur 3.

Tabell 2. Fågelarter från inventeringen med häckningskriterier, presenterade i bokstavsordning. Om häckningsbiotop till stor del hämtat från artfakta.se (Artdatabanken). I kolumnen Övrig kommentar: Rödlistningskategori utgår från 2020 års bedömning. -50% = $\geq 50\%$ populationsnedgång under perioden 1980–2018. FD = fågeldirektivet, hänvisar till arter markerade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen.

Art*	Häckning-kriterium	Antal revir	Häckningsbiotop	Övrig kommentar
Björktrast <i>Turdus pilaris</i>	Säker häckning (13)	3-7	Skogar, ofta i anslutning till odlad mark, i parker och trädgårdar.	Prioriterad art. Rödlistad (NT). Tre revir inom inventeringsområdet. Parkområdet i nordöstra delen utgör artens mest föredragna miljö i området. Finns ca fyra revir till i närheten till inventeringsområdet, varav födosökandet inom dessa revir antas kunna ske stundtals även i inventeringsområdet (därav inkluderade delvis i revirbedömningen t.v.). Revirhävdande (sång) och varnande individer styrker häckning (revir), adulta har även observerats attackera fiskmåsar och kråkor, ett beteende de ofta uppvisar när sådana arter kommer för nära revir (bo).
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	Säker häckning (16)	7	Löv- och blandskog samt i trädgårdar och parker.	Talrik art i området.
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	Möjlig häckning (3)	1	Skogar och parker.	Sjunger vid ett besök och lockar ett annat besök från ungefär samma plats, vid revirpunkten.
Fiskmås <i>Larus canus</i>	Trolig häckning (8)	4	Kuster och sjöar samt lokalt i samhällen och i jordbruksbygd.	Prioriterad art. Rödlistad (NT). Fodosöker och ses förbiflygande genomgående i hela inventeringsområdet, särskilt utmed gräsmattor och Mälarstranden. Observeras vid några tillfällen landa på och/eller hörs från tak. En adult attackerar även en sparvhök vid ett tak som skulle kunna indikera boplats i närheten. Uppskattade platser (revirpunkter) för bon men egentligen är samtliga något högre tak inom området potentiella boplatser.

Art*	Häckning-skriterium	Antal revir	Häckningsbiotop	Övrig kommentar
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	Möjlig häckning (2)	1	Skogsmark, vid gläntor och i skogsbryn, särskilt i gles skog på torrmark samt vid bebyggelse.	Endast observerad med lockläte vid ett besök, dock i juni vilket talar för revir i området, skogshöjden med tall och slutningen utgör lämplig biotop.
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>	Möjlig häckning (3)	(2)	Städer och samhällen samt på landsbygden vid jordbruksfastigheter med djurdrift.	Prioriterad art. -50%. Minst två revir strax norr om inventeringsområdet, därav revir inom parentes.
Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>	Trolig häckning (5)	1–2?	Vid vatten i spridda miljöer.	I mars ses 10–20 ex. utmed stranden medan det senare under våren ses 1–2 par och sedan en ensam hane i juni. Ingen boplats har observerats, det kan ev. ligga gömt på mark eller i trädhål. Ofta i så fall under t.ex. buskage och i närheten till vatten. Revirpunkterna något slumpartat placerade, men i lämplig biotop.
Grönfink <i>Chloris chloris</i>	Möjlig häckning (3)	1	Skogsbryn, enbackar, buskmarker, parker och trädgårdar.	Prioriterad art. Rödlisad (EN). Ett revir i den nordvästra delen av inventeringsområdet.
Grönsiska <i>Spinus spinus</i>	Möjlig häckning (2)	1?	Barr- och blandskog, speciellt i högstammig granskog.	Prioriterad art. -50%. Förbiflygande (lockläte) i lämplig biotop under besöket i mars, ganska låga häckningsindicer. Eventuellt var rörde det sig om sträckande individer.
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	Möjlig häckning (3)	(1)	Barr- och lövskog med tät undervegetation, på hyggen samt i bäckraviner.	Två observationer är gjorda utanför inventeringsområdet i Mälarparken, därav revir inom parentes, men en del av födosökande inom reviren bedöms ändå kunna ske inom inventeringsområdets sydligaste del.
Koltrast <i>Turdus merula</i>	Säker häckning (16)	8	Skogar, parker och trädgårdar.	Talrik art i området.
Kråka <i>Corvus cornix</i>	Säker häckning (14)	1	Allmänt i olika miljöer, både städer och landsbygd, skogar.	Prioriterad art. Rödlisad (NT). Ett bebott risbo lokaliserat i toppen av en tall i södra delen av inventeringsområdet. Minst ett revir i inventeringsområdet.
Nötskrika <i>Garrulus glandarius</i>	Trolig häckning (5)	2	Barr- och blandskog.	Relativt vanlig i området, eventuellt något ytterligare par (revir) troligt, och då ned mot där Mälarparken ansluter i södra delen.
Nötväcka <i>Sitta europea</i>	Möjlig häckning (3)	1	Lövskog och parker, lokalt även i tallskog.	Nordvästra delen, hörs även i Mälarparken men det reviret bedöms ligga för långt från inventeringsområdet för att läggas in i revirpunktskartan.
Pilfink <i>Passer montanus</i>	Trolig häckning (5)	3	I anslutning till bebyggelse.	Observeras samtliga besök i ungefär samma del av området utmed parkstråkets södra del, i närheten av revirpunkten. Som flest ses sex individer samtidigt, men kan vara några fler. Det hörs en hel del tjatrande från häckarna här, ev. är boplatserna i dessa, annars förmodligen i någon hålighet i byggnad intill.

Art*	Häckning-skriterium	Antal revir	Häckningsbiotop	Övrig kommentar
Ringduva <i>Columba palumbus</i>	Trolig häckning (5)	7	Allmänt i skogsmark.	Talrik i området.
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	Trolig häckning (8)	6	Barr- och blandskog samt trädgårdar.	Talrik i området.
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Möjlig häckning (3)	1-2	Torrare skogsmark och vid bebyggelse.	Ett revir i nordväst (strax utanför området) och ett längst söderut.
Skata <i>Pica pica</i>	Trolig häckning (7)	2	I anslutning till odlad mark och bebyggelse.	I nordost och sydost.
Sothöna <i>Fulica atra</i>	Möjlig häckning (2)	1?	Vegetationsrika sjöar och havsvikar.	Låga häckningsindicer, sågs födosökande utmed stranden (1 ex.) vid det första besöket i slutet av mars, sedan har inga fler observationer gjorts. Skulle kunna häcka vissa år utmed stranden eller i närområdet, något mer skyddande vegetation så som vass hade förbättrat förutsättningarna för häckning.
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	Möjlig häckning (2)	1	Barr- och lövskog.	En hona observeras vid två av besöken, dock inga tecken utöver det på om eventuell boplatz skulle vara belägen i inventeringsområdet. Möjligen ligger ett sådant botråd mer skyddat t.ex. bort mot Mälarparken. En revirpunkt placeras ut något slumpartat i kartan men utifrån var observationerna gjordes, punkten är alltså mycket osäker vad gäller om den motsvarar revirets mitt (botrådet i det här fallet).
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	Trolig häckning (5)	3	Öppen löv- och blandskog, höga glesa talldungar och gärna i fruktträdgårdar.	Utmed östra delen av inventeringsområdet.
Stenknäck <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Möjlig häckning (3)	(1)	Löv- och blandskog samt i parker och trädgårdar.	Strax utanför (därav parentes) inventeringsområdet, i Mälarparken. Sjungande vid ett besök. Reviret går möjligen in även på inventeringsområdet.
Större hackspett <i>Dendrocops major</i>	Trolig häckning (5)	1	I alla typer av skog.	Trummande vid revirpunkten, observeras fyra av de fem besöken.
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	Trolig häckning (5)	1-2	Lummig lövskog, buskrik blandskog och frodig granskog med insprängda lövträd.	Strax utanför inventeringsområdet, men delar av födosökande inom revir kan sannolikt också ske inom området.
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	Trolig häckning (5)	1-3	Löv- och blandskog samt i trädgårdar och parker.	Prioriterad art. Rödlistad (NT). Ett revir på skogshöjden i norra delen samt två revir strax utanför gränsen till inventeringsområdet.

Art*	Häckning- skriterium	Antal revir	Häckningsbiotop	Övrig kommentar
Sädesärla <i>Motacilla alba alba</i>	Trolig häckning (5)	2-3	Framför allt vid odlingsmark, bebyggelse och stränder.	Två revir innanför inventeringsområdet och ett strax utanför (längst i nordväst).
Talgoxe <i>Parus major</i>	Säker häckning (16)	9	Skogar, parker och trädgårdar.	Talrik i området.
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	Möjlig häckning (3)	(1)	Allmänt i skogsmark.	Strax utanför inventeringsområdet i södra delen, i Mälarparken. Del av revir går eventuellt in i området.
Tamduva <i>Columba livia</i>	Möjlig häckning (2)	1	Främst i urbana miljöer.	Ses vid ett tillfälle under inventeringen på ett av taken i området, ganska låga häckningsindicier men eventuellt kan bo ligga i närheten av revirpunkten.
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	Möjlig häckning (3)	1	All slags skogsmark, gärna i gammal skog.	Observeras i den sydligaste delen och strax utanför området vid Mälarparken, samt ett andra revir vid Alviksberget.
Ärtsångare <i>Curruca curruca</i>	Möjlig häckning (3)	1-3	Skogsbyn, buskmarker och trädgårdar.	Prioriterad art. Rödlistad (NT). Ett revir inom inventeringsområdet. Två revir strax utanför, därav intervallet. Noteras sjungande, troligen tre olika individer, vid besöket 19/5.

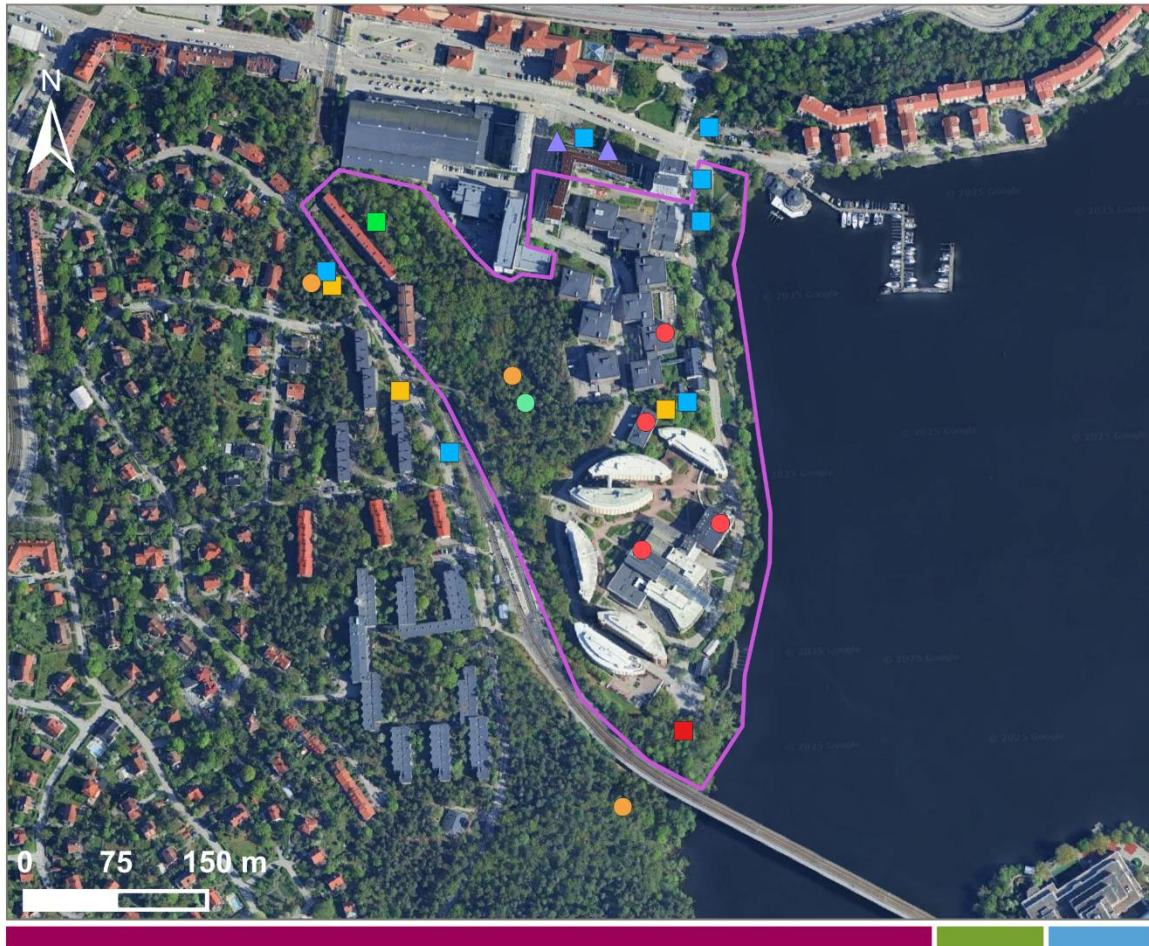
***Prioriterade arter** synliggörs extra i tabellen med fetstil i artnamnet.

Prioriterade fågelarter

TECKENFÖRKLARING:

Inventeringsområde	fiskmå	grönsiska	ärtsångare
Revirpunkt	gråsparv	kråka	
björktrast	grönfink	svartvit flugsnappare	

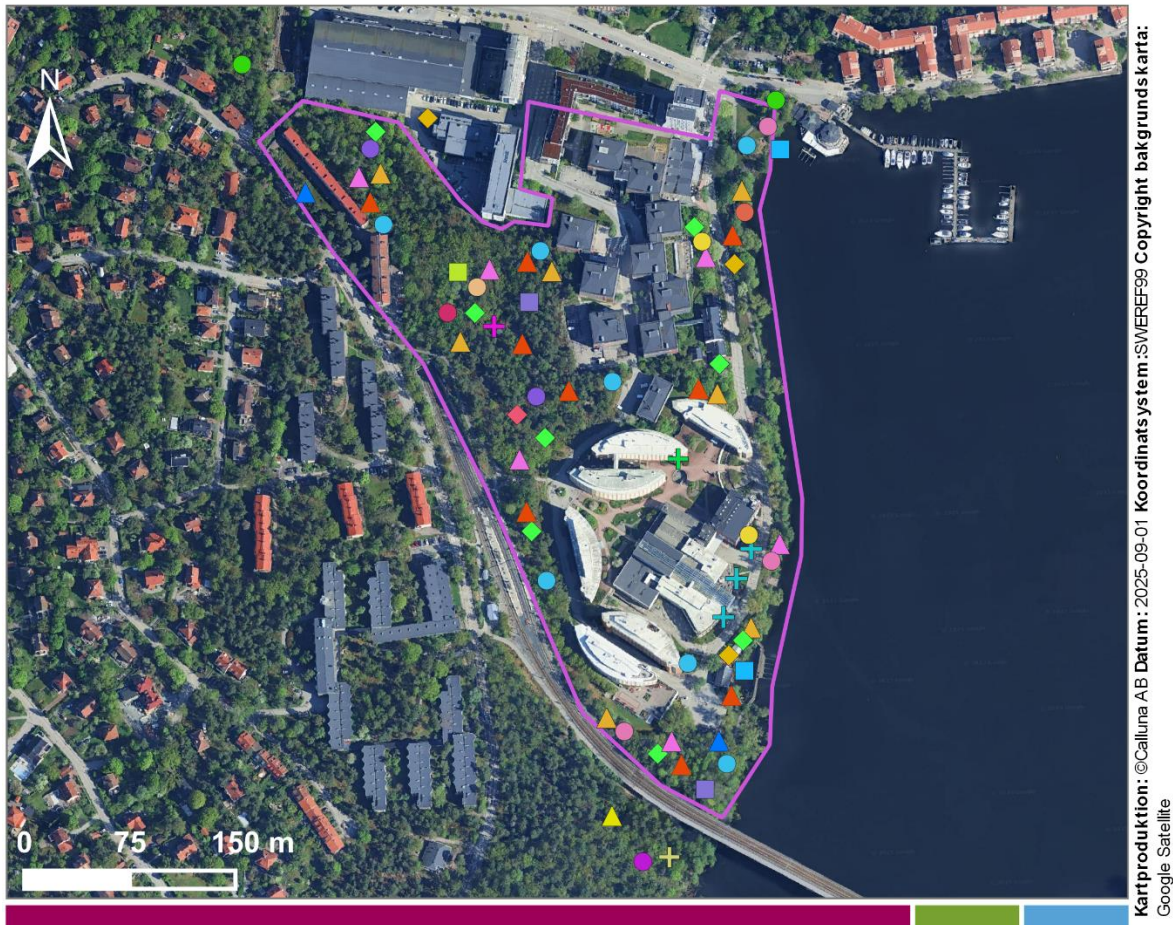

Figur 3. Karta över prioriterade fågelarter från inventeringen 2025 (rödlistade, $\geq 50\%$ minskning 1980–2018, bilaga 1 fågeldirektivet). Kartmarkeringarna motsvarar platser där fåglar bedömts ha revir, och ska läsas som en subjektivt viktad mittpunkt, ett centrum, av en fågelarts revir.

Övriga fågelarter

TECKENFÖRKLARING:

Inventeringsområde	gärdsmyg	rödstjärt	svarthätta
Revirpunkt	koltrast	skata	sädesärla
bofink	nötskrika	sothöna	talgoxe
blåmes	nötväcka	sparvhök	taltrast
grå flugsnappare	pilfink	steglits	tamduva
gråsparv	ringduva	stenkäck	trädkrypare
gräsand	rödhake	större hackspett	

Figur 4. Karta med revirpunkter för övriga fågelarter från inventeringen 2025. Kartmarkeringarna motsvarar platser där fåglar bedömts ha revir, och ska läsas som en subjektivt viktad mittpunkt av en fågelarts revir.

4.1.1. Övriga observationer

Nedan listas fågelarter som noterats under inventeringen men som ändå inte bedömts ha revir, häcka, i inventeringsområdet.

- **Duvhök.** En 2k-individ, dvs. fjolårsfågel födosökte i Mälarparken (skogen), dvs. sydväst om inventeringsområdet. Inga adulta individer noterades under inventeringen, eller boplatser eller tecken på boplatser. Duvhökar kan röra sig ganska långa sträckor för födosökande, varför området ändå förmodligen utgör födosökmiljö med jämna mellanrum för duvhök. Ingen revirpunkt markeras på kartan då ingen häckningsplats kunnat noteras under inventeringen. Den observerade yngre duvhöken häckar förmodligen inte då den är så ung.

- **Fisktärna.** En adult individ födosökte / flög förbi vid Mälaren strax utanför strandlinjen. Arten kan ibland häcka på tak i Stockholm, men är betydligt ovanligare som takhäckare jämfört med t.ex. fiskmå. Inga tecken på häckning noterades under inventeringen, men det kan ändå vara bra att iaktta försiktighet (se utsök från Artportalen nedan).
- **Gråtrut.** En adult individ observeras förbiflygande i juni vid Mälaren strax utanför strandlinjen. Liknande scenario gäller som beskrivs ovan för fisktärna.
- **Korp.** Två individer (kanske par) flög förbi området i slutet av mars, i övrigt har inga tecken på häckning i området förekommit.
- **Kungsfågel.** En individ hördes locka ifrån tallar väster om inventeringsområdet, på andra sidan om tvärbanan intill Runda vägen. Under inventeringen visade den sig inte i barrskogen i inventeringsområdet, där finns annars biotop som passar arten.
- **Rödvingetrast.** En individ hörs lockande i början av april, den bedöms som troligen sträckande.
- **Skogsduva.** Fem individer flyger förbi området på ganska hög höjd i början av april. Några häckningsbeteenden har inte noterats under inventeringen.
- **Snösparv.** En snösparv sträckte förbi området norrut vid besöket i slutet av mars. Arten häckar i högalpin miljö på kalvfället.
- **Storskrake.** En hane flyger förbi utmed Mälaren strax utanför inventeringsområdet i början av april, inga tecken på häckning i inventeringsområdet.
- **Strandskata.** En individ hörs flyga förbi området i juni, låter som att den flyger utmed strandlinjen eller längre bort över Mälaren. Inga observationer har gjorts av strandskata inne i själva inventeringsområdet. Arten häckar på tak i urbana miljöer, och nyttjar i sådana miljöer ofta gräsmattor för födosökande, men vare sig observationer på något av taken eller på gräsmattorna har gjorts. Försiktighet rekommenderas att iaktta vid eventuell rivning av byggnader där tak påverkas.
- **Tornseglare.** Fåtal individer ses förbiflygande (födosökande) högt över området vid ett besök i juni, inga tecken på häckning noteras (dvs. att de t.ex. besöker en håligheter i någon byggnad). Men notera att det kan vara svårupptäckt då det går snabbt vid in- och utflygning till ev. bohål. Därför bör försiktighet iakttas under häckningsperioden vid ev. rivning av byggnader där det potentiellt skulle kunna finnas boplatser.
- **Östersjötrut (silltrut).** Observeras vid två tillfällen, dels födosökande vid strandpromenaden, dels förbiflygande utmed Mälaren strax utanför inventeringsområdet. Scenariot kan beskrivas liknande som det för fisktärna (och gråtrut) ovan.

4.2 Tidigare fynd

Som komplement till inventeringen har ett utsök gjorts i Fynddata (Artdatabanken) under perioden 2000–2025 (2025-06-25). I sökningen har rödlistade arter och arter upptagna i bilaga 1 till fågeldirektivet tagits med som rapporterats med möjlig eller säkrare häckningskriterier.

Sökningen gav träffar av tio arter, varav sju även har observerats under inventeringen. Följande observationer från Artportalen stärker i vis mån arternas regelbundenhet till området. Se längre ned lista över arter som finns med i utsök men som inte observerats under inventeringen.

- Fiskmå, 6 ex. i par rapporterade som ruvande vid fyndlokalen Alviks strand maj 2010. Två adulta finns också rapporterade som föda åt ungar i juli 2013, även det vid fyndlokalen Alviks strand.
- Fisktärna, 1 ex. (adult) föda åt ungar, rapporterad juli 2013 vid fyndlokalen Alviks strand.
- Gråtrut, 2 ex. i par, spel/sång, rapporterade mars 2025 vid fyndlokalen Alviks strand.
- Grönfink, 1 ex. sjungande vid Runda vägen 37, maj 2022, och två ex. vid Alviks strand, februari 2015.

- Grönsiska, noterad spel/sång april 2023 och en individ spel/sång mars 2013, båda fynden rapporterade vid Alvik, Bromma.
- Svartvit flugsnappare, 4 ex. sjungande maj 2017 och 1 ex. maj 2019 vid Alviks strand, samt 1 ex. sjungande vid Runda vägen maj 2018.
- Ärtsångare, 3 ex. sjungande maj 2017 vid Alviks strand.

Nedan visas de arter från utsöket som inte har observerats vid inventeringen 2025 men som det finns tidigare fynd av i närområdet.

- Grönsångare, 1 ex. spel/sång vid Alviks strand april 2007 samt 2 ex. i par, bo, ägg/ungar, juni 2017.
- Göktyta, 1 ex. adult spel/sång maj 2013 vid Alvik, Bromma.
- Mindre hackspett, 1 ex. spel/sång maj 2021 samt 1 ex. spel/sång mars 2022, båda rapporterade vid Alviks strand.

4.3 Livsmiljöer för fåglar

Inventeringsområdet består främst av redan exploaterad mark med flerbostadshus och kontorsbyggnader mm. Byggnadernas tak utgör boplatsmiljö för måsar och trutar, eventuellt även fisktärna liksom strandskata som kan häcka på den här typen av tak i närheten av vatten. Finns det håligheter eller olika skrymslen så kan byggnaderna också utgöra boplatsmiljöer för t.ex. gråsparv, sädesärta och tornseglare. Därför ska försiktighet iakttas vid eventuell rivning, t.ex. genom att sådan sker utanför häckningsperioden.

Utmed den östra delen, mellan Gustavslundsvägen och Mälaren, går ett parkstråk med gräsmattor, buskar och lövträd (främst pil, al, björk, poppel och kastanj). I nordligaste delen av stråket ligger en liten sandstrandmiljö där sen Tranebergs Strand ansluter. Utmed parkstråket finns livsmiljöer för t.ex. björkrast, inte minst området längst i norr, samt för ringduva, steglits m.fl. Det finns även en del mindre grönområden i slutningen väster om Gustavslundsvägen, som utgörs av några solbelysta brynmiljöer med buskar. Stråket mellan fastigheten Racketen 10 och Alvik 1:18 fyller en funktion vad gäller konnektivitet för grönstruktur, mellan Alviksberget och parkstråket utmed Mälaren. Strandmiljön utgör födosökmiljöer för framförallt gräsand och delvis sothöna utifrån inventeringen, men stundvis bör även storskrake och drillsnäppa kunna nyttja dessa för födosökande. Det saknas vass och liknande vegetation i tillräcklig mängd för att utgöra boplatsmiljö för fågelarter som t.ex. skäggdopping. Längre ut i det öppna vattnet observeras födosökande och förbiflygande östersjötrut, gråtrut, fiskmå, fisktärna och strandskata. Dessa kan som nämnt i stycket ovan, nyttja tak på byggnader för sina boplatser.

På andra sidan, väster om bebyggelsen, ligger skogsområdet Alviksberget. Den nordligaste delen präglas av lövträd, främst ek, lönn, björk, asp, hägg och rönn. Centrala delen som är bredare och högre i terrängen domineras istället av barrträd med framför allt tall, vissa med grov bark. Skogsområdet smalnar sedan av söderut mellan tvärbanestationen och befintlig bebyggelse österut, och består här av både löv- och barrträd. Längst i syd möter skogsstråket brofästet och Mälaren där det finns en högre inblandning av lövträd, särskilt al och dessutom med en hög andel död ved. Alviksberget erbjuder en mer vild och ganska orörd natur med naturliga markskikt. Här häckar bland annat svartvit flugsnappare, större hackspett, nötskrika och trädkrypare. En grå flugsnappare observerades även vid ett besök och häckar möjligen i området, den observerades i den talldominerade delen. I den sydligaste delen av inventeringsområdet observerades kråka vid ett risbo högt i en tall.

Inventeringsområdet bedöms inte utgöra någon betydande rastplats för fåglar.

5. Slutsatser

Förekomsten (artsammansättning) av fåglar är normal sett till typen av miljö och det är med andra ord ett förväntat inventeringsresultat.

Av fågelarterna som bedömts ha revir i inventeringsområdet är dessa relativt vanliga häckfåglar i landet och även på mer lokal nivå. Vissa har dock trots sin talrikhet minskat kraftigt och är därför upptagna som prioriterade inom artskydd. Påverkan på miljöerna riskerar att försämra förutsättningarna lokalt för dessa fågelarter.

Det rekommenderas att visa särskild hänsyn till fåglarna under deras häckningstid, ungefär mitten av mars till mitten av augusti. Det gäller till exempel avverkning av träd och buskar samt rivning av byggnader.

Övrigt att tänka på vid en exploatering avseende fågellivet är typiskt sett att försöka bevara eller tillskapa hålträd (holkar), brynmiljöer (buskar), bärande träd, gamla träd, död ved, gräsmarker (desto mer artrika desto bättre, använd inhemska växter) och sandblottor i vissa fall, även vattenmiljöer så som en damm eller våtmark är ofta bra. Ett bra ledord är variation, om man vill gynna många arter.

Referenser

- Eionet (2022). *Article 12 web tool – Species trends at Member State level*. <https://nature-art12.eionet.europa.eu/article12/report?period=3&country=SE> [Datum för åtkomst: 2025-06-18]
- EU (2009). *Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds*.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen (2022). *Ny vägledning – tolkning av förändringar i artskyddsförordningen – fridlysning fåglar i samband med skogsbruk*. Diariennr. Nv-04718-22. [Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma tolkning av förändringarna i 4 § artskyddsförordningen om fridlysning av fåglar i samband med skogsbruk \(naturvardsverket.se\)](#)
- Ottosson, U., Ottvall, R., Elmberg, J., Green, M., Gustafsson, R., Haas, F., Holmqvist, N., Lindström, Å., Nilsson, L., Svensson, M., Svensson, S & Tjernberg, M. (2012). *Fåglarna i Sverige – antal och förekomst*. Sveriges ornitologiska förening.
- SLU ArtDatabanken (2020a). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. SLU, Uppsala.
- SLU ArtDatabanken (2025). *Utdrag av Artportalens rapporterade fågelobservationer i utredningsområdet*. [Utdrag gjort den: 2025-06-25].

Bilaga 1. Häckningskriterier

Kriterier (1–20) som brukar användas vid häckfågel-/atlasinventering.

Kriterium	Förklaring
Möjlig häckning:	
1	Obs under häckningstid
2	Obs under häckningstid och i lämplig biotop
3	Sjungande hane eller andra häcklåten
4	Par i lämplig biotop
Trolig häckning:	
5	Permanent revir (>2 dagar)
6	Spel, lekar, parning
7	Besök vid sannolik boplats
8	Adult upprörd, varnande på grund av ägg eller ungar i närheten
9	Adult med ruvfläckar
10	Bobygge, utgrävning eller uthackande
Säker häckning:	
11	Avledningsbeteende, adult spelar skadad
12	Använt bo påträffat
13	Nyligen flygga ungar eller dunungar (borymmare)
14	Adult in/ut från bo på sätt som visar att boet är bebott
15	Adult med exkrementssäcker
16	Adult med föda till ungar
17	Äggskal påträffade
18	Bo där adult setts ruvande
19	Bo där ungar hörts
20	Bo där ägg eller ungar setts

Bilaga 2. Bilder från projektområdet

Några miljöbilder från inventeringsområdet för att visa på hur delar av området ser ut. Först visas bilderna från skogsstråket (Alviksberget) utmed tvärbanan i den västra delen av inventeringsområdet, sedan miljöbilder utmed strandpromenaden och mer urbana vyer.

Figur 5. Lummigt blandskogsparti i den norra delen av området, där det för tillfället finns ett ganska rikt buskskikt, i bilden kan även ses vinterfågelmatare.

Figur 6. Norra / nordvästra delen av inventeringsområdet. Ett antal äldre ekar växer här vilket ger mer lövskogsprägel i den här delen av skogspartiet.

Figur 7. Bild från östra delen av skogsstråket, i den östra delen av stråket (här Alviksberget) är det mer inslag av barrträd, framför allt tall.

Figur 8. I närheten av bilden ovanför (fig. 7) noterades vid besöket den 9 april bytesrester, eventuellt från duvhök, men kan även vara något annat som ligger bakom.

Figur 9. Central del av skogspartiet i den östra delen av inventeringsområdet.

Figur 10. Bildvy ovanför tunnelingången för tvärbanan, t.h. ses bebyggelse på västra sidan om Runda vägen.

Figur 11. Den södra delen av skogsstråket där det smalnar av mellan bebyggelsen och tvärbanans station (Alviks strand). En del sly som växer upp bland i övrigt flera äldre ekar och tallar.

Figur 12. Den sydligaste delen av skogsstråket, t.v. ses tvärbanans brofäste som går över till St. Essingen. Här finns ett blandskogsparti med rikt buskskikt, i en av tallarna noterades ett kråkbo senare under häckningssäsongen.

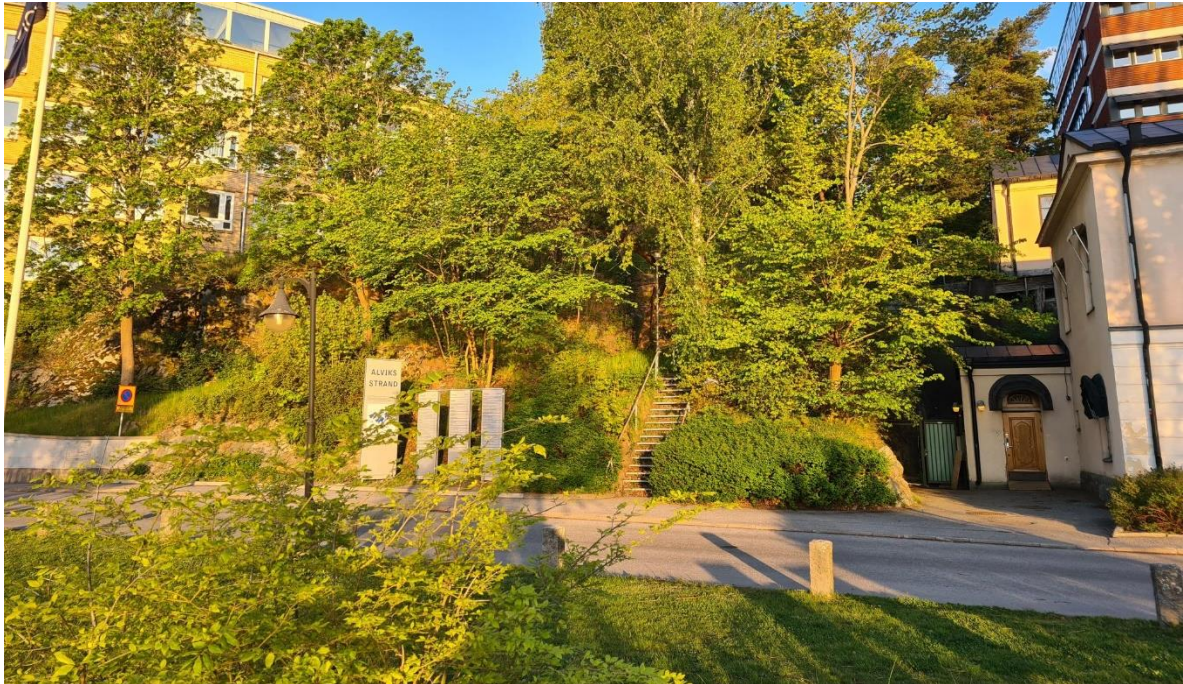
Figur 13. Här i södra delen av inventeringsområdet slutar det västra skogsstråket som visats på bilder ovan (Fig 5-13), på andra sidan sundet syns St. Essingen. Utmed stranden växer lövträd som al och det förekommer rikligt med död ved, födosöksstråk för t.ex. mindre hackspett.

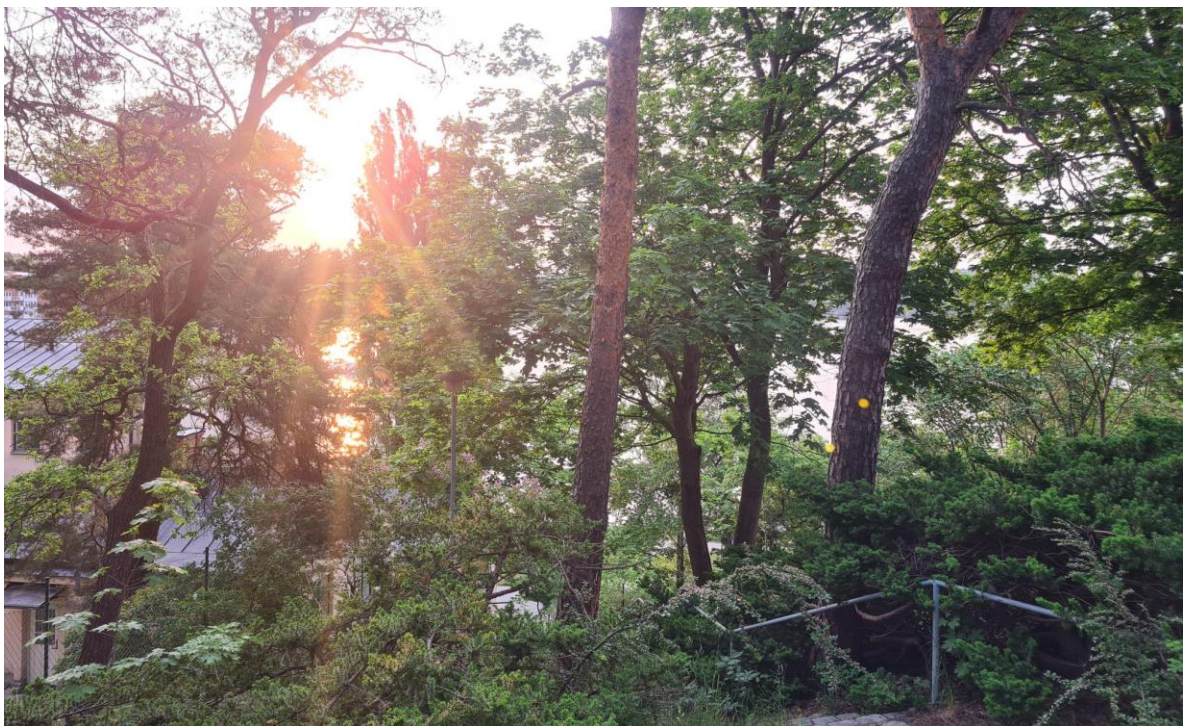
Figur 14. Parkmiljö i den nordöstra delen av inventeringsområdet, ett par alar växer här runt gräsmattan, en ringduva poserar födosöksrevir. Denna och bilderna nedan är tagna utmed strandpromenaden.

Figur 15. En mindre sandstrandmiljö i den nordöstra delen av inventeringsområdet. Kan fungera som födosöksmiljö för t.ex. drillsnäppa, arten observerades dock inte under inventeringen.

Figur 16. "Släpp" i väst-östlig riktning mellan bebyggelsen centralt i den östra delen av inventeringsområdet. Här höll bl.a. ärtsångare revir.

Figur 17. Bild på samma släpp som i figur 16 ovan, fast tagen från högre upp i terrängen med vy ned mot Mälaren.

Figur 18. Strandpromenaden i sydöstra delen av inventeringsområdet, här sågs bäver vid två tillfällen och det var flera gnagmärken på träd utmed vattnet.

Figur 19. Samma plats som figur 18 ovan fast vy mot söder.